

QUẢN LÝ CÔNG TÁC XÃ HỘI HÓA GIÁO DỤC Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN QUẢNG XƯƠNG, TỈNH THANH HÓA

Nguyễn Thị Thanh¹, Trần Hải Âu²

Tóm tắt. Công tác xã hội hóa giáo dục có vai trò quan trọng làm chuyển biến nhận thức của các cấp tổ chức Đảng chính quyền, đoàn thể, các ngành, các tổ chức kinh tế, xã hội mọi cá nhân, tập thể, cộng đồng về vị trí, vai trò quan trọng của xã hội hóa giáo dục trong quá trình phát triển giáo dục từ đó xác định rõ vai trò trách nhiệm thực hiện nghĩa vụ học tập và đóng góp sức người, sức của để phát triển sự nghiệp giáo dục. Bài báo đã phân tích quản lý hoạt động xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa trên cơ sở nghiên cứu các tài liệu lý luận kết hợp sử dụng phương pháp điều tra để thấy rõ bức tranh khái quát thực trạng quản lý hoạt động xã hội hóa giáo dục từ đó định hướng các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác này hiện nay.

Từ khóa: Công tác xã hội hoá giáo dục; quản lý; trường trung học cơ sở; huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa.

1. Đặt vấn đề

Theo tinh thần của Luật giáo dục [3], công tác quản lý, chỉ đạo, phát triển giáo dục các cấp bậc học nói chung và Trung học cơ sở nói riêng phải đi cùng với công tác vận động mọi lực lượng, nguồn lực trong xã hội, cần có sự phối hợp giữa các Bộ, Ban, Ngành và các đoàn thể xã hội sẽ đem được kết quả giáo dục cao có chất lượng, đây chính là vai trò của công tác xã hội hóa giáo dục.

Công tác xã hội hóa giáo dục là làm chuyển biến nhận thức của các cấp tổ chức Đảng chính quyền, đoàn thể, các ngành, các tổ chức kinh tế, xã hội mọi cá nhân, tập thể, cộng đồng về vị trí, vai trò quan trọng của xã hội hóa giáo dục trong quá trình phát triển giáo dục từ đó xác định rõ vai trò trách nhiệm thực hiện nghĩa vụ học tập và đóng góp sức người, sức của để phát triển sự nghiệp giáo dục.

Trong những năm gần đây, các trường trung học cơ sở (THCS) trên địa bàn huyện Quảng Xương đã tích cực thực hiện hoạt động xã hội hóa giáo dục, từ đó tạo nguồn lực quan trọng đóng góp vào sự nghiệp giáo dục chung của huyện Quảng Xương. Tuy nhiên, trước thực tế sự đầu tư của nhà nước chưa đủ để đáp ứng yêu cầu đổi mới của chương trình giáo dục phổ thông 2018 cũng như sự phát triển giáo dục các nhà trường trong giai đoạn hiện nay, nhiều trường trên địa bàn huyện Quảng Xương còn gặp khó khăn về cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, các nguồn lực trong dạy học và giáo dục...việc nghiên cứu quản lý hoạt động xã hội hóa giáo dục ở các trường Trung học cơ sở huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa là hết sức cần thiết góp phần nâng cao chất lượng giáo dục ở các trường Trung học cơ sở huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh hóa.

2. Phương pháp nghiên cứu

Tác giả sử dụng các phương pháp nghiên cứu lý luận: Nghiên cứu các tài liệu lý luận, các công trình nghiên cứu về quản lý công tác xã hội hoá trên cơ sở đó phân tích, tổng hợp và khái quát hóa các vấn đề lý

Ngày nhận bài: 03/01/2025. Ngày chỉnh sửa: 17/02/2025. Ngày nhận đăng: 21/02/2025.

¹Trưởng ĐH Hồng Đức; e-mail: thanhhongduc@gmail.com

²Trưởng Trung học cơ sở Nguyễn Bá Ngọc, huyện Quảng Xương, Tỉnh Thanh Hoá; e-mail: tranhaiou20@gmail.com

Tác giả liên hệ: Nguyễn Thị Thanh. Địa chỉ e-mail: thanhhongduc@gmail.com

luận liên quan đến vấn đề nghiên cứu. Kết hợp sử dụng phương pháp điều tra với nghiên cứu một số tài liệu thứ cấp và sản phẩm hoạt động quản lý để phân tích.

3. Các kết quả nghiên cứu

3.1. Quản lý công tác xã hội hóa giáo dục ở trường trung học cơ sở

Xã hội hóa giáo dục là một yếu tố quan trọng để cải thiện hệ thống giáo dục, đặc biệt trong bối cảnh nguồn lực từ ngân sách nhà nước còn hạn chế.

Phạm Thị Thu Hương định nghĩa: Xã hội hóa giáo dục ở nước ta hiện nay được dùng để chỉ quá trình chuyển giao các công việc giáo dục vốn đang do nhà nước nắm giữ và thực hiện sang các khu vực khác, với những nguồn lực và hình thức khác ngoài Nhà nước.[4]

Theo tác giả Mạc Văn Trang thì: Xã hội hóa giáo dục không có nghĩa là nhà nước chuyển giao hay phó thác nhiệm vụ hiến định của mình cho các cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp mà là tạo điều kiện để toàn xã hội tham gia vào giáo dục, sao cho nó đáp ứng tốt nhất nhu cầu của mọi thành viên trong xã hội, sao cho ai cũng được đến trường, ai cũng có điều kiện hưởng cơ hội vào đời như nhau.[5]

Có thể hiểu quản lý công tác xã hội hóa giáo dục ở trường THCS: là hoạt động mà các nhà quản lý tác động đến các trường THCS, giúp cho các trường THCS có thể huy động tối đa các nguồn lực của xã hội vào phát triển nhà trường, tăng cường cơ sở vật chất và nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục của nhà trường THCS, đáp ứng thực hiện mục tiêu giáo dục mà nhà trường đã đề ra. Những hoạt động mà các nhà quản lý thực hiện đó là xây dựng cơ chế vận hành công tác xã hội hóa giáo dục của nhà trường, định hướng hoạt động xã hội hóa giáo dục đi đúng mục tiêu bằng các kế hoạch xã hội hóa giáo dục cụ thể với những nội dung phù hợp, các giải pháp hợp lý, khả thi và lực lượng tham gia công tác xã hội hóa giáo dục đa dạng.

3.2. Các nội dung công tác xã hội hóa giáo dục ở trường Trung học cơ sở

Hoạt động xã hội hóa giáo dục ở trường THCS giúp nhà trường có thêm nguồn lực để nâng cao chất lượng giáo dục, xây dựng mối quan hệ chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc giáo dục học sinh, đáp ứng nhu cầu phát triển toàn diện, giúp học sinh không chỉ giỏi về học thuật mà còn rèn luyện các kỹ năng sống cần thiết, thúc đẩy sự phát triển bền vững của giáo dục trong cộng đồng.

* Xây dựng cơ sở vật chất: xây dựng, sửa chữa, nâng cấp trường học, lớp học mới, sửa chữa, nâng cấp cơ sở vật chất đã cũ của nhà trường; Hỗ trợ trang thiết bị hiện đại cho các trường học, như máy tính, máy chiếu, thiết bị thực hành; Phát triển cơ sở hạ tầng: Xây dựng thư viện, sân chơi, phòng thí nghiệm, khu vực vui chơi giải trí cho học sinh.

* Hỗ trợ tài chính:: Hỗ trợ tài chính cấp học bổng cho học sinh cho học sinh nghèo, học sinh có hoàn cảnh khó khăn, giúp họ tiếp tục theo đuổi con đường học vấn; Hỗ trợ kinh phí cho giáo viên tham gia nghiên cứu khoa học, bồi dưỡng nghiệp vụ, nâng cao trình độ chuyên môn; Hỗ trợ các hoạt động giáo dục: Hỗ trợ kinh phí cho các hoạt động trải nghiệm, dã ngoại, văn hóa, nghệ thuật,...

* Hỗ trợ nhân lực: Xã hội hóa giáo dục trong việc hỗ trợ nhân lực thường được thể hiện qua các doanh nghiệp, các chuyên gia, nhà khoa học tham gia giảng dạy, hướng dẫn, tình nguyện viên đóng góp công sức, kiến thức, kinh nghiệm cho giáo dục, giúp học sinh tiếp cận với kiến thức thực tế; Cán bộ các cấp, doanh nghiệp, tổ chức xã hội, gia đình tham gia vào các hoạt động giáo dục của nhà trường như: xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường; kiểm tra đánh giá; hướng dẫn kỹ năng, tổ chức các buổi giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm. . .

3.3. Thực trạng quản lý công tác xã hội hóa ở các trường trung học cơ sở của huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa

Nghiên cứu khảo sát trên 33 cán bộ quản lý, 112 giáo viên thuộc 12 trường THCS trên địa bàn huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hoá với số mẫu chọn ngẫu nhiên thu được các kết quả sau đây:

3.3.1. Thực trạng lập kế hoạch công tác xã hội hóa ở trường trung học cơ sở của huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa

Theo số liệu thu được ở bảng thống kê cho thấy hoạt động lập kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa

Bảng 1. Đánh giá lập kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa

Nội dung	Mức độ thực hiện										Thứ bậc
	Tốt		Khá		Trung bình		Yếu		\bar{X}		
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%			
Phân tích tình hình, bối cảnh và thực trạng của nhà trường cũng như ngoài xã hội	54	37.24	39	26.9	41	28.28	11	7.59	2.94	1	
Xác định mục tiêu dài hạn, ngắn hạn của nhà trường khi thực hiện các hoạt động xã hội hóa giáo dục ở trường THCS	52	35.86	40	27.59	35	24.14	18	12.41	2.87	2	
Lập kế hoạch nội dung, phương pháp và hình thức thực hiện công tác xã hội hóa giáo dục ở trường THCS cụ thể	45	31.03	37	25.52	39	26.9	24	16.55	2.71	3	
Xác định các lực lượng tham gia thực hiện công tác xã hội hóa giáo dục ở trường THCS	42	28.97	32	22.07	41	28.28	30	20.69	2.59	4	
Lập kế hoạch dự trù kinh phí CSVN để tiến hành hoạt động	32	22.07	30	20.69	45	31.03	38	26.21	2.39	6	
Lập kế hoạch kiểm tra đánh giá hoạt động xã hội hóa giáo dục trong nhà trường	36	24.83	34	23.45	43	29.66	32	22.07	2.51	5	

Kết quả khảo sát thu được cũng cho thấy, tuy hoạt động lập kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa đạt ở mức khá nhưng cũng còn khá nhiều ý kiến cho rằng việc quản lý các hoạt động này chỉ đạt ở mức Trung bình. Như vậy có thể thấy rằng, lập kế hoạch là khâu quan trọng trong quá trình quản lý công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa, có ảnh hưởng rất nhiều đến kết quả của các khâu còn lại, điều đó đòi hỏi lãnh đạo nhà trường cần có những giải pháp phù hợp trong việc lập kế hoạch để hoạt động đạt được hiệu quả cao hơn.

3.3.2. Thực trạng tổ chức thực hiện kế hoạch công tác xã hội hóa ở trường trung học cơ sở

Đánh giá thực trạng tổ chức thực hiện kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa, nghiên cứu khảo sát đối với cán bộ quản lý và giáo viên (Bảng 2).

Kết quả khảo sát cho thấy, một số khâu tổ chức thực hiện kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa hiện nay chưa được các nhà quản lý quan tâm, trong đó việc sử dụng các phương pháp, hình thức phù hợp trong thực hiện kế hoạch xã hội hóa giáo dục chưa được nâng cao. Đánh giá cao nhất là “Xây dựng kế hoạch và triển khai kịp thời các hoạt động xã hội hóa giáo dục” với ($\bar{X} = 2,93$); Đánh giá thấp là nội dung “Tổ chức hợp tác với địa phương tạo điều kiện cho cán bộ, giáo viên tham gia các hoạt động xã hội hóa giáo dục” với ($\bar{X} = 2,39$). Vì vậy, đã không thúc đẩy, khích lệ được sự tham gia tích cực của GV dẫn đến việc thực hiện kế hoạch chưa được nâng cao.

Bảng 2. Đánh giá tổ chức thực hiện kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục

Nội dung	Mức độ thực hiện										Thứ bậc
	Tốt		Khá		Trung bình		Yếu		\bar{X}		
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%			
Xây dựng kế hoạch và triển khai kịp thời các hoạt động xã hội hóa giáo dục.	53	36.55	45	31.03	31	21.38	16	11.03	2.93	1	
Xây dựng được môi trường thuận lợi khuyến khích sự tham gia của các lực lượng vào công tác xã hội hóa giáo dục ở trường THCS	41	28.28	31	21.38	44	30.34	29	20	2.58	4	

Tổ chức thành lập ban tiếp nhận tài trợ để thực hiện công tác vận động và tiếp nhận các nguồn tài trợ đảm bảo đúng quy định	49	33.79	35	24.14	36	24.83	25	17.24	2.74	2
Tổ chức lựa chọn nguồn nhân lực xã hội, nhóm cá nhân trong nhà trường để phân công cụ thể nhiệm vụ thực hiện công tác xã hội hóa giáo dục ở trường THCS hiệu quả	45	31.03	39	26.9	32	22.07	29	20	2.69	3
Tổ chức sử dụng các hình thức phù hợp trong thực hiện kế hoạch xã hội hóa giáo dục	37	25.52	32	22.07	35	24.14	41	28.28	2.45	5
Tổ chức hợp tác với địa phương tạo điều kiện cho cán bộ, giáo viên tham gia các hoạt động xã hội hóa giáo dục	36	24.83	34	23.45	25	17.24	50	34.48	2.39	6

3.3.3. Thực trạng chỉ đạo thực hiện công tác xã hội hóa ở trường trung học cơ sở

Để đánh giá thực trạng chỉ đạo thực hiện kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa, chúng tôi đã thực hiện khảo sát đội ngũ các CBQL, GV. Kết quả thu được thể hiện qua Bảng 3.

Bảng 3. Đánh giá chỉ đạo công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS

Nội dung	Mức độ thực hiện								Thứ bậc	
	Tốt		Khá		Trung bình		Yếu			\bar{X}
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%		
Chỉ đạo triển khai các văn bản hoạt động xã hội hóa giáo dục trong trường THCS	54	37.24	40	27.59	32	22.07	19	13.1	2.89	1
Chỉ đạo các lực lượng thực hiện kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục theo nhiệm vụ được giao	50	34.48	37	25.52	36	24.83	22	15.17	2.79	2
Chỉ đạo sử dụng các hình thức, CSVC, phương tiện trong hoạt động xã hội hóa giáo dục	47	32.41	30	20.69	38	26.21	30	20.69	2.65	3
Chỉ đạo, đôn đốc, thúc đẩy các thành viên được phân công nhiệm vụ thực hiện kế hoạch theo đúng yêu cầu và chức năng, nhiệm vụ được giao	42	28.97	26	17.93	42	28.97	35	24.14	2.52	4
Chỉ đạo kiểm tra, giám sát và đánh giá các hoạt động xã hội hóa giáo dục	38	26.21	28	19.31	36	24.83	43	29.66	2.42	5
Chỉ đạo động viên, khuyến khích kịp thời việc thực hiện kế hoạch của nhóm, cá nhân	34	23.45	25	17.24	45	31.03	41	28.28	2.36	6

Bảng số liệu cho thấy, đa số các CBQL, GV được hỏi đều đánh giá cao mức độ thực hiện chỉ đạo thực hiện kế hoạch công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa, thể hiện qua điểm trung bình là 2,61. Tuy nhiên ở các nội dung thực hiện thì các mức độ thể hiện khác nhau, trong đó việc “Chỉ đạo triển khai các văn bản hoạt động xã hội hóa giáo dục trong trường THCS” xếp thứ nhất với $\bar{X} = 2,89$. Thứ 6 là “Chỉ đạo động viên, khuyến khích kịp thời việc thực hiện kế hoạch của nhóm, cá nhân” với $(\bar{X} = 2,36)$.

Qua tìm hiểu thông qua phỏng vấn sâu CBQL, GV cho thấy tuy nhận thức về công tác xã hội hóa giáo dục là cấp thiết và quan trọng nhưng hiện nay các nhà trường vẫn chưa thực sự có hướng dẫn, chỉ đạo các nội dung, các danh mục xã hội hóa cụ thể và đồng bộ trong nhà trường để công tác xã hội hóa có hiệu quả. Điều này đòi hỏi các nhà QL cần có những giải pháp phù hợp nhằm thực hiện tốt công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa trong giai đoạn tới.

3.3.4. Kiểm tra, đánh giá công tác xã hội hóa ở trường trung học cơ sở

Kết quả nghiên cứu thực trạng kiểm tra, đánh giá công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa được thể hiện qua bảng 4.

Bảng 4. Đánh giá thực trạng kiểm tra, đánh giá công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS

Nội dung	Mức độ thực hiện										Thứ bậc
	Tốt		Khá		Trung bình		Yếu		\bar{X}		
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%			
Xác định mục tiêu, nội dung và các tiêu chí kiểm tra đánh giá công tác xã hội hóa giáo dục	52	35.86	39	26.9	35	24.14	19	13.1	2.86	1	
Chỉ đạo tổ chuyên môn, giáo viên xây dựng lịch kiểm tra, giám sát việc thực hiện công tác xã hội hóa giáo dục	45	31.03	40	27.59	37	25.52	23	15.86	2.74	2	
Kiểm tra việc thực hiện tiến độ thực hiện việc xã hội hóa giáo dục theo kế hoạch	40	27.59	34	23.45	43	29.66	28	19.31	2.59	4	
Kiểm tra, đánh giá thường xuyên hay định kỳ công tác xã hội hóa giáo dục trong nhà trường	35	24.14	37	25.52	36	24.83	37	25.52	2.48	5	
Kiểm tra, đánh giá việc sử dụng các thiết bị, kinh phí phục vụ cho các hoạt động	43	29.66	44	30.34	32	22.07	26	17.93	2.72	3	
Điều chỉnh rút kinh nghiệm sau mỗi hoạt động kiểm tra đánh giá	32	22.07	35	24.14	42	28.97	36	24.83	2.43	6	

Kết quả khảo sát cho thấy công tác kiểm tra, đánh giá công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường THCS huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa thực hiện khá đầy đủ., tuy vậy việc thực hiện của nhiều trường vẫn chưa đạt hiệu quả cao, nhiều nội dung kiểm tra, đánh giá còn buông lỏng, chưa áp dụng một cách triệt để và đồng bộ dẫn tới hiệu quả hoạt động chưa cao, điều này cần có những biện pháp khắc phục trong thời gian tới để các HĐGD trong nhà trường nói chung và HĐ xã hội hóa giáo dục ở các trường nói riêng ngày càng được nâng cao.

4. Kết luận

Công tác xã hội hóa giáo dục đóng vai trò quan trọng huy động mọi lực lượng, nguồn lực trong xã hội, phối hợp giữa các Bộ, Ban, Ngành và các đoàn thể xã hội cao có chất lượng giáo dục. Công tác xã hội hóa giáo dục ở các trường trung học cơ sở của huyện Quảng Xương, tỉnh Thanh Hóa đã được quan tâm thực hiện và mang lại những hiệu quả đáng ghi nhận, tuy nhiên, nhận thức của một bộ phận cán bộ, giáo viên trong nhà trường về vai trò của công tác xã hội hóa giáo dục hiện nay còn chưa cao; nội dung quản lý xã hội hóa giáo dục chưa được cụ thể hóa, chưa có định hướng chiến lược và các biện pháp thực hiện còn chưa phát huy được vai trò chủ thể của các cá nhân trong nhà trường và hiệu quả đạt được chưa cao. Công tác kiểm tra, đánh giá chưa chặt chẽ và chưa thường xuyên, còn mang nặng tính phong trào, chưa đi vào thực chất của vấn đề. Vì vậy chưa phát huy được hiệu quả, sức mạnh đặc thù của công tác xã hội hóa giáo dục. Các nhà trường THCS cần thực hiện các biện pháp như: Nâng cao nhận thức cho nhà trường, gia đình và cộng đồng về công tác xã hội hóa giáo dục ở trường THCS; Chỉ đạo đổi mới, đa dạng hóa hình thức huy động nguồn lực trong tổ chức thực hiện công tác xã hội hóa giáo dục ở trường THCS; Tăng cường công tác tự kiểm tra, đánh giá và công khai kết quả công tác xã hội hóa giáo dục của hiệu trưởng trường THCS trong giai đoạn hiện nay để nâng cao hiệu quả chất lượng công tác xã hội hóa giáo dục.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). Thông tư 16/2018/TT-BGDĐT, ngày 03 tháng 8 năm 2018 Quy định về tài trợ cho các cơ sở giáo dục thuộc hệ thống giáo dục quốc dân.
- [2] Chính phủ (2008), Nghị định số 69/2008/NĐ-CP, ngày 30/5/2008 về Chính sách khuyến khích XHH đối với các hoạt động trong lĩnh vực giáo dục, dạy nghề, y tế, văn hóa, thể thao, môi trường. Hà Nội
- [3] Quốc hội (2019), Luật giáo dục sửa đổi 2019, Nxb Giáo dục, Hà Nội
- [4] Phạm Thị Thu Hương. (2017). Xã hội hóa giáo dục ở Việt Nam hiện nay một số vấn đề lý luận và thực tiễn. Hà Nội: Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật.
- [5] Mạc Văn Trang (2011). Xã hội hóa giáo dục. Hà Nội: Nxb Đại học Sư phạm Hà Nội.

ABSTRACT**Management of educational socialization in secondary schools
in Quang Xuong district, Thanh Hoa province**

The socialization of education plays a crucial role in raising awareness among Party organizations, government authorities, mass organizations, various sectors, economic and social organizations, as well as individuals, collectives, and communities about the significance and importance of educational socialization in the development of education. This awareness helps clarify roles and responsibilities, ensuring the fulfillment of learning obligations and the contribution of both human and material resources to the advancement of education. This article analyzes the management of educational socialization activities in secondary schools in Quang Xuong District, Thanh Hoa Province, based on a combination of theoretical research and survey methods. This approach provides a comprehensive overview of the current state of educational socialization management and serves as a basis for proposing measures to enhance the effectiveness of this work in the present context.

Keywords: *Educational Socialization; Management; Secondary Schools; Quang Xuong District, Thanh Hoa Province.*